

Zboli soproga in umrè,
Umrè mu dete tudi,
In grozna bol krojača trè,
In smrt se mu ponudi:

„Krojač, češ iti v večnost zdaj?
Saj nimaš nič na sveti;
Izgubil ženko, sladki raj,
Sin moral je umreti?“

„Kedo za njima plakal bo,
Če mene smrt posečeš,
Moleč solze pretakal bo?
Kaj k temu, smrt, porečeš?“

„Dovolj sem slušala, krojač,
Besede, prošnje tvoje —
A zdaj za mano, ni drugač,
Jaz delam pač po svoje! . . .“

Anton Hribar.

Irenej Friderik Baraga.

(Spisal Josip Benkovič.)

Pusti svet, opravke svoje,
„Sursum corda“ v domu poje
Mož pobožen, rajski svat.
Vse obrne v božjo slavo,
Mitra kinča sveto glavo,
Papež piše: „Ljubi brat!“
Kadar grob nemilo zine,
Angelj čist na svetu mine.

Koseski.

Sto let poteka letos, kar je zagledal luč sveta slavni Slovenec Baraga. O njem se je pisalo že mnogo v slovenskem, nemškem, francoskem in angleškem jeziku. V stoletni njegov spomin le par doslej neznanih ali vsaj manj znanih potez iz njegovega življenja!)

Porodil se je Irenej Friderik Baraga 26. rožnika l. 1797. v gradu Malivasi pri Trebnju, v župniji doberniški, kot četrto dete grajščaka Janeza Nep. Barage in soproge mu Katarine Josipine Jenčič. Baraga se je l. 1792. z Mirne sem priženil. Leta 1799. je prodal Malovas ter kupil lepši grad v Trebnju. Soproga je kmalu umrla, zapustivši mu poleg sina še dve nedorastli hčerki, Amalijo in Antonijo. Tudi oče se je že l. 1812. preselil v boljši svet.

Očetovski varih osirotelim otrokom je bil poslej znani dr. Jurij Dolinar, profesor cerkvene zgodovine in cerkvenega prava v ljubljanskem semenišču. Ireneju Frideriku je bil tudi birmski boter in ga kot dijaka vsa leta imel pri sebi na stanovanju. Učeni, bogoljubni mož (dasi svetnega stanú, vendar konsistorijalni svetnik.) je v mladega Barago vcepil popolno svojega duha. Imel je sina Janeza in hčer Anico, katero je namerjal Baraga po dovršenih studijah vzeti v zakon. Na počitnice je zahajal z Doli-

narjevo družino vred na Bokalce, grad blizu Ljubljane.

Dovršivši l. 1816. ljubljanski gimnazij in modroslovje, kjer se je poleg šolskih predmetov bavil zlasti z risanjem in modernimi jeziki, šel je na dunajsko vseučilišče učiti se pravdoznanstva. Tako mu je najbolj kazalo, ker bi moral prej ali slej prevzeti po očetu podedovani grad trebanjski.

V nevarnem in viharnem življenju na Dunaju se je oklenil s sinovsko zvestobo redemptorista Klementa Hofbauerja, katerega je katoliška cerkev l. 1888. prištela med „blažene“. Baraga je hodil k njemu k izpovedi; razven tega ga je z nekaterimi drugimi katoliškimi dijaki obiskoval včasih v večernih urah, ko jim je sveti mož dajal navodila za življenje.

Dušno vodstvo blaženega Klementa in morda tudi smrt njegove zaročenke Anice, ki je med tem umrla, nagnilo ga je, da je l. 1819. začel misliti na duhovski stan. Toda skrb za mladoletni sestri ga je ovirala, in on je studiral dalje. Ko pa je leta 1820. (15. sušca) umrl njegov dušni vodnik, šel je leto dnij pozneje za poklicem v semenišče ljubljansko. Grad trebanjski je prepustil starejši sestri Amaliji, katera se je kmalu potem omožila z Gressel-om.

Že koncem drugega letnika je bil Baraga posvečen v mašnika 21. kimovca 1823. Prebivši še jedno leto v semenišču, šel je l. 1824. za kapelana v Šmartin pri Kranju.

Po svojem gorečem, v resnici apostolskem delovanju v Šmartinu je zaslovel kmalu daleč na okoli. K njegovim cerkvenim govorom so se shajali ljudje s celega Gorenjskega; njegova izpovednica je bila dan za dnevom kar oblegana. Bolniki so ga klicali po tri, štiri ure daleč celó v tuje župnije, da jih je prevedel s svetimi zakramenti. Živel je jako skromno. Spal je na deskah in na goli slami, vina ni pil nikoli. Svoje imetje je sproti razdelil med siromake. Nekdaj je prišel bos domov, ker je svoje črevlje

¹⁾ Dr. Leon Vončina je l. 1869. spisal o njem obširen životopis, katerega je dala na svetlo družba svetega Mohorja. V drugem natisku je izšel l. 1895., žal, da nepopravljen in nič razširjen! Pisatelj teh vrstic je l. 1893. v „Slovcu“ priobčil dodatek „K životopisu škofa Barage“. Po krstni knjigi je popolno njegovo krstno ime Irenej Friderik.

na poti podaril beraču, kateremu drugega ni mogel dati. Nekega bolnika je prinesel na svojih ramah v svoje stanovanje, kjer ga je preskrboval dotlej, da je okreval.

Tolika požrtvovalnost mu je pridobila srca vseh, ki so ga poznali ali vsaj o njem kaj čuli. Svojim stanovskim sodrugom pa ni bil prav nič priljubljen. Posmehovali so se mu in mu

celó naravnost nasprotovali. Pomisliti moramo, kako zeló je bil tedaj med kranjsko duhovščino razširjen janzenizem in jozefinizem. Seveda možem, prešinjenim s takim duhom, Baraga s svojimi strogo katoliškimi načeli in z dušnopastirskim delovanjem v zmislu svojega vzornika sv. Alfonza, ni bil po godu. Proglasili so ga za — norca.

Irenej Friderik Baraga.

Jedini somišljenik, ob enem pa tudi močna zasloba mu je bil sivolasi Kranjski dekan Avguštin Sluga, bivši cistercijan Kostanjeviški. Le-ta je v veliko nevoljo drugih duhovnikov pozval Barago, da je l. 1827. zadnje tri predpustne dneve v Kranju sam imel cerkvene govore in sicer o sv. Reš. Telesu vpričo ogromne množice, ki se je sešla od vseh strani. Čim

bolj so ga janzeniški tovariši javno smešili, tem bolj se ga je ljudstvo oklepalo.

Po vplivu svojih nasprotnikov je bil l. 1828. prestavljen na hrvaško mejo v obširno metliško župnijo, kjer je bilo v oni dóbi ljudstvo primeroma še zeló nevedno in duševno zane-marjeno. Baraga je v svoji sobi priredil zasilno šolo s tolikim uspehom, da je že prvi mesec

Iz domovine I. (Sličica Barage.)

navskriž s svojim lastnim župnikom in je bilo nasprotovanje od vseh strani vedno hujše, spoznal je, da tako ne more več dalje iti. Sklenil je, da se umakne. Prilika se mu je kmalu ponudila.

Ko je bila l. 1829. ustanovljena bratovščina sv. Leopolda za severno-ameriške misijone, čutil je takoj v sebi poklic za misijonsko delo. Z dovoljenjem ljubljanskega škofijstva je poprosil za vsprejem v cincinatsko škofijo. Po mnogih ovirah je odrinil iz domovine o vseh Svetih l. 1830. in zadnji dan leta stopil v New-Yorku na novi svet. Cincinatski škof Fenwick ga je poslal med poganske Očipve-Indijane.

Brez slovnice in slovarja se je moral učiti iz same govornice neolikanega očipveindijanskega jezika, ki šteje le sedemnajst črk. Besede so čudno skovane in silno dolge.¹⁾ Sredi širnih pragozdov sam med divjaki je prestal mnogo dušnih in telesnih nadlog. Hodil je mnogokrat po cele dneve v divjinah in goščavah, slabo oblečen, stradan, v vedni smrtni nevarnosti. Vkljub neprestanim oviram je v kratkem času krstil več sto divjakov in v nekaterih letih ustanovil misijonske postaje: L' Arbre croche (pri krivem drevesu), Saut de Ste. Marie (Šmarija), sv. Jožefa v Lapointu, Fond du Lac, L' Anse.

Delokrog se mu je toliko razširil, da ni mogel več sam vsega opravljati. Zato je z največjim veseljem pozdravil na novem svetu svoja slovenska rojaka Pirca in Smolnikarja, prvega l. 1835., drugega pa leto dnij pozneje.

Poleg vseh obilih misijonskih trudov je našel Baraga še dovolj časa, da je pisal knjige za rojake in za Indijane. Jeseni l. 1836. je šel na pot skozi New-York, London, Pariz, Rim v domovino nabirat milodarov za misijonske namene. S seboj je vzel štiri lastnoročne roko-

naročil šestdeset abecednikov.

Toda z vestnim, gorečim delovanjem v pastirstvu si je nakopal iste nadloge, kakoršne je bil imel v Šmartinu. Ko je z uvedenjem sv. križevega

pota prišel

na Dunaj je nesel s seboj nad 6000 gl. v gotovini. Kmalu za njim je poslala cesarica še mnogo dragocenih križev in slik, katere je njen umrli soprog cesar Frančišek I. prejel iz Jeruzalema.

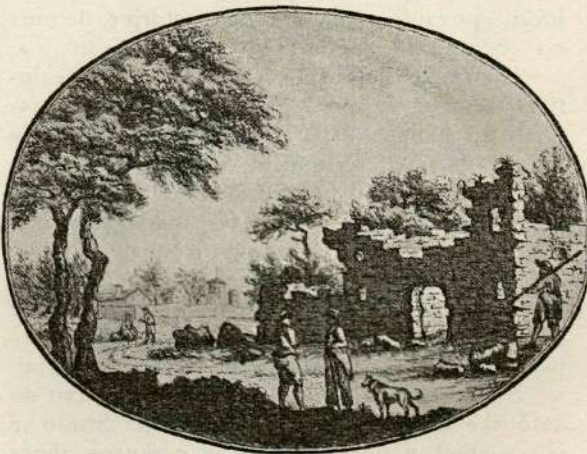
Pomudivši se nekaj dnij med rojaki, odpelje se 26. malega travna 1837. leta z delavcem Andr. Češirkom, ki se mu je v Ljubljani za misijon ponudil, proti Dunaju, kjer se pokloni cesarici - vdovi Karolini Avgusti, nekaterim nadvojvodam, knezu Metternichu in še nekaterim drugim dostojanstvenikom.

V Havre de Grace se je pridružila Baragi njegova mlajša sestra Antonija, katera se je doslej v nekem samostanu v Parizu pripravljala na misijonsko delo.¹⁾ V njenem spremstvu je dospel kmalu čez New-York v Lapoint, kjer je v enem letu postavil lepo cerkev sv. Jožefa.²⁾ Ko jo je Detroaški škof Resé posvetil, imenoval je Barago svojim generalnim vikarijem v pokrajini Wisconsin (l. 1838). Uprav tedaj je poslal Barago svojega rojaka Pirca v Grand-Portage ob Gorenjem jezeru (Lac Superior) med divjake, ki so želeli sprejeti krščansko vero.

Neugodne razmere so ga prisilile, da je celih pet let ostal v Lapointu, čeprav je želel nastopiti nova misijonska potovanja. Med tem pa je pisal za Slovence „Zlata jabelka“ in

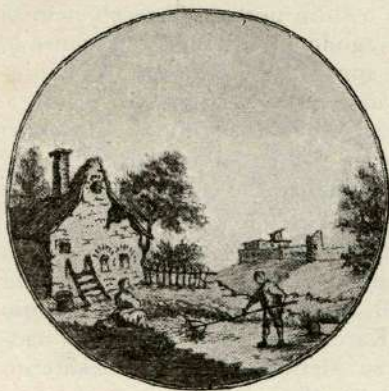
1) Čudno, da dr. Vončina o njej ničesar ne vé, pišoč, da je imel Baraga le jedno sestro — Amalijo!

2) Oltarno sliko za njo je naslikal Slovenec M. Langus.

Iz domovine. II. (Sličica Barage.)

¹⁾ N. pr. slovenska beseda „kmetje“ se glasi v očipveindijansčini: „bigwakamigibidjiganikewiniwag“.

Iz domovine. III. (Slička Barage.)

ker je uprav po krivoverskih spisih pretela njegovi čredi največja nevarnost.

Poleg drugih krivih ver, ki so se izcimile v Ameriki iz različnih verskih ločin, zanimiv je za nas Slovence zlasti slovenski duhovnik Bernard Andrej Smolnikar, ki je kmalu po svojem dohodu na novi svet zabredel v krivoverstvo — postal herezizarh! Začel je učiti do cela novo vero, podobno nekdanji manihejski in hiliastovski. Trdil je, da je on pravi poslanec božji, s katerim se začena tisočletno vladarstvo Kristusovo na zemlji. Izprva je trosil svoje zmote v Bostonu. Ko pa so ga leta 1838. o binškošnih tamošnji katoličani, katerim je bil dušni pastir, pregnali, naselil se je v Filadelfiji. Leta 1840. je jel izdajati dva časnika v nemškem jeziku: „Friedens-Botschaft an alle Völker“ in „Deutscher Anzeiger“. Ob enem pa je s pomočjo svojih pristašev lajikov in nekaterih pastorjev pošiljal med ljudi spise v brošurah v angleškem, francoskem in indijanskem jeziku. S čudovito vstrajnostjo je prehodil celo Pennsylvanijo in še dalje ter nekaj tisoč raznih krivovercev pridobil za svoj nauk. Govoril je kot potujoč apostol v raznih krivoverskih molivnicah, povabljen deloma od pastorjev, deloma od občin, celo zoper voljo pastorjev.

Izprva se katoliške cerkve ni direktno dotikal, temveč le po svoje tolmačil sv. pismo, zlasti apokalipso in preroke. Pozneje pa, ko je uvidel, da med katoličani njegov nauk nima skoro nobenega uspeha, začel jo je srdito napadati. Nad vse se je znašal nad Barago in Pircem, ki sta mu z ukom in spisi podirala, kar je naredil. Zlasti Baraga je s svojimi indijanskimi spisi ohranil svoje vernike stanovitne v katoliški veri. Na vse psovke odpadnikove pismeno, kolikor mi znano, ni nikoli odgovarjal.

Smolnikar pa je v zmotah in sovraštvu do katoliške cerkve padal vedno globlje. Srdito se je zaganjal v oba baltimorska cerkvena zbora

„Nebeške Rože.“ Ob enem je sestavljal slovnico in slovar ter tudi razne nabožne knjige v indijanskem Očipve-jeziku.

Baraga se je z vso vne- mo lotil pi- sateljevanja,

l. 1852. in 1866., katera je hotel onemogočiti. Zoper vatikanski cerkveni zbor leta 1869. je napisal tri debele knjige v latinskem jeziku, da bi vsaj Američane odvrnil od njega. Pa tudi to je bilo zastonj! Pomilovanja vredni, jako nadarjeni in učeni Smolnikar je umrl o božiču l. 1869. nespokorjen, zapuščen od vseh, v neki bolnišnici v Filadelfiji, star 74 let.¹⁾

Značilno za blagi značaj Barage je dejstvo, da v premnogih pismih, katere je pisal v Evropo, kolikor mi znano, niti jedenkrat ni omenjal odpadnika Smolnikarja, še manj pa, koliko mu je treba zaradi njega trpeti.

Ko je l. 1843. Baraga ustanovil novo misi- jonsko postajo L'Anse, uredil jo je po vzgledu nekdanjih jezuitskih selišč (Reductionen) v Para- gvaju. Okrog cerkve, katero je dogotovil v jed- najstih mesecih in jo posvetil presvetemu imenu Jezusa, postavil je s pomočjo rojaka Češirka, svoje sestre Antonije in domačinov indijanska vas, da bi mogel prebivalce tem lože nadzo- rovati in pred krivoverci obvarovati. Tik cerkve je ustanovil šolo, v kateri sta poučevala on in sestra. Zanimivo je, da je Baraga sam z lastnimi rokami pomagal hiše staviti ter učil Indijane polje obdelovati.

Naslednja leta je v spremstvu svoje sestre obiskoval svoje misijonske postaje. Povsod se je pomudil nekaj mesecev ali vsaj tednov, da je vernike potrdil v veri in jim podelil svete zakramente. Poleg tega je še vedno pisal knjige Indijanom. L. 1849. so izšle „indijanske molit- vene, pesemske in poučne bukve“ že v četrtem natisku v 3500 izvodih. Spisal je tudi popolno teoretično - praktično slovnico očipve - indijan- skega jezika (1850) in „angleško - očipve ter očipve - angleški slovar“ (1853).

Apostolsko delovanje Barage in Pirca je napotilo nekaj mladih slovenskih duhovnikov, da so odrinili drug za drugim v novi svet raz- širjevat kraljestvo božje; n. pr. Ign. Mrak, Jurij Godec, Andr. Skopec, L. Lavtižar iz ljubljanske škofije, brata Reš iz Krške, Mozetič iz Goriške, frančiškani: o. Ivan Levec, o. Oton Skola, oče Leon Osredkar, itd. (Konec.)

¹⁾ Neko okrožnico (ddo 5. jun. 1842) svojim ver- nikom naslavlja tako-le: „Die zu Philadelphia in Penn- sylvanien zur Verbreitung der Friedensbotschaft mit Andreas Bernardus Smolnikar, Apostel des tausendjährigen Friedens, in Christo vereinigte Gesellschaft, allen Brüdern und Schwestern im Orient, welche auf die in der Bibel gegebene Verheissung warten. Gnade und Friede unsers Herrn Jesu Christi sey mit Euch Allen!“ etc. — Ta ali oni izmed starejših kranjskih in koroških duhovnikov, kateremu je morda znana kaka poteza iz Smolnikarjevega življenja, blagovoli naj sporočiti isto pisatelju teh vrst v Naklo pri Kranju. — Morda se hrani kje še kaka njegova agitatorska okrožnica, katerih je mnogo poslal v domovino.

Irenej Friderik Baraga.

(Spisal Josip Benkovič.)

(Konec.)

Leta 1852. meseca velikega travna je bil v Baltimoreu prvi narodni cerkveni zbor severno-ameriških škofov. Naprosili so sveto stolico, da se ustanovi najmanj škofij, med drugimi tudi ob Gorenjem jezeru, kjer je bilo torišče Baraginega delovanja. Za leto-škofijo, oziroma apostolski vikarijat, so predlagali za škofa misijonarja Barago. Dne 29. malega srpana leta 1853. ga je Pij IX. imenoval škofom Amiconiskim i. p. i. ter apostolskim vikarjem v gorenjem delu pokrajine michiganske. Vseh svetnikov dan je bil v Cincinatiju posvečen v škofa in kmalu potem je postavil škofijski sedež v Šmariji.

Ker si je Baraga s škofovsko častjo naložil nova težka bremena, odrinil je takoj po posvečenju zopet v Evropo iskat pomoči. Dva meseca (svečana in sušča) se je mudil na Kranj-

skem, kjer je obiskal razne ljube kraje ter povsod pridigoval ogromnemu številu poslušalcev. Med tem se je napotil v Rim poklonit se papežu Piju IX., katerega je silno razveselil s prvo slovnico in prvim slovarjem očipve-indijanskega jezika.

Povračajoč se čez Dunaj, Prago, Monakovo, Pariz in Liverpool na novi svet, bil je prisoten pri poroki avstrijskega cesarja dne 24. malega travna l. 1854. V Pragi se je poklonil cesarju Ferdinandu I., v Monakovem pa kralju Ludoviku, ki je že dvakrat poprej naročil monakovskemu nadškofu, naj ga indijanski škof obiše.

Na raznih krajih je nabral osem duhovnikov in tri bogoslovce za svojo škofijo. S temi je začel svoje višjepastirsko delovanje.

Ko je Pij IX. zvedel o neumornem delovanju škofa Barage in o njegovih uspehih, določil je že l. 1856., naj se severni del pokrajine michiganske, ki je bil doslej le apostolski vikarijat, imenuje „Šmarijska škofija“ (Diocesis Marianopolitana). Ker pa je bil obseg te škofije le prevelik, privzel si je Baraga l. 1859. rojaka Ignacija Mraka za svojega generalnega vikarja.

Tekom štirih let je postavil na raznih krajih, zlasti kjer so bili rudniki, skromne cerkvice, pri katerih je nastavljal, če je le mogel, posebnega dušnega pastirja, katerih je imel leta 1863. že petnajst. On sam pa je v Šmariji opravljal vsa dušnopastirska dela brez

pomočnika. Boriti se je moral s silnimi težavami, ker njegova škofija mu ni dajala nikakih dohodkov, niti vinarja! Božja milost mu je naklonila srca mnogih imovitih posestnikov, tudi krivovercev, ki so ga podpirali z znatnimi vsotami.

Tekom časa se je pokazalo, da Šmarija ni ugoden kraj za škofijsko stolico. Zato jo je l. 1866. z dovoljenjem papeževim prestavil Baraga v Marquette, kjer je bila prav tedaj dozidana veličastna cerkev.

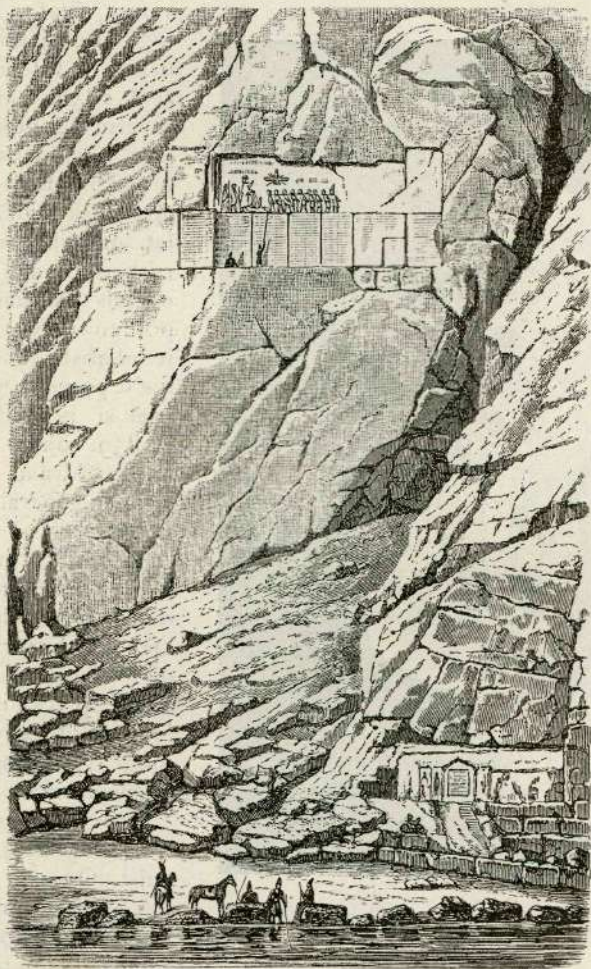
Preselivši se v novo stolico, je začel jako pešati; saj je bil že v sedemdesetem letu svoje

I. F. Baraga. (Kip Al. Progarja za doberniško cerkev.)

dobe. Sicer vedno krepak, boleznj skoro nepristopen, dobil je leta 1862. na nekem misijonskem potovanju hudo naduho, katera mu ni pustila več peš potovati. Čutil je, da se mu dnevi stekajo. Vendar je še l. 1866. včasih po šestkrat na dan birmoval in pridigoval v raznih jezikih.

Do smrti utrujen je vendar-le šel na drugi narodni cerkveni zbor, ki se je vršil meseca vinotoka l. 1866. v Baltimoreu. A takoj prvi dan ga je zadel mrtvoud. Nezavestnega so našli

Behistanska stena. (Str. 371.)

na stopnicah nadškofijske palače. Ko mu je nekoliko odleglo, povrnil se je v Marquette, kjer je po dolgem hiranju sladko zaspal v Gospodu v praznik imena Jezusovega dné 19. prosinca l. 1868.

Irenej Friderik Baraga je bil jeden najzornejših duhovnikov ljubljanske škofije v tekočem stoletju, če ne celó prvi izmed vseh. O njem so pisali pač že mnogi životopisci; a vsak je podal le mrtev obris njegovega življenja. Apo-

stolskega duha njegovega, po katerem se sveti kakor kristalnočist obrušeni demant med slovenskim svečeništvom, ni opisal še nihče. Duhovni sin svetnikov umrl je tudi sam v sluhu svetosti.¹⁾

Začel je trudapolno delo sredi ameriških pragozdov med divjaki. Velikanski je bil njegov delokrog. Nad 25.000 poganov je krstil z lastno roko. Na torišču njegovega misijonskega delovanja je nastala kmalu nova škofija tako obsežna, da se je že morala deliti. Začel je vladati škofijo s pomočjo le dveh duhovnikov; pred smrtjo jih je imel že nad dvajset. Dobiti jih je bilo tem težje, ker je moral vsakdo znati najmanj štiri jezike: angleški, francoski, nemški in indijanski.

S prvima dvema je opravljal službo božjo le po hišah; kmalu pa je imela vsaka večja postaja svojo lastno cerkev in svojega dušnega pastirja. Vsaka soseska je imela tudi svojo šolo, v katerih so poučevali duhovniki, redovnice, oziroma svetni učitelji. V malih letih je ustanovil v svoji škofiji pet ženskih samostanov. Dočim je on sam hodil še po širnih pragozdih, iščoč ovčic, narejene so bile do njegove smrti skoro povsod lepe ceste. K vsemu temu je pomagal mnogo on sam z lastnimi pičlimi dohodki, katere je imel zadnja leta; če pa ne gmotno, pa vsaj z modrim svetom. Samo za samostansko šolo v Šmariji je plačeval letnih 400 dolarjev iz svojega žepa!

In pri vseh teh neznanskih trudih je napisal šest slovenskih obsežnih molitvenikov (tri izmed teh še v Ameriki), okoli deset indijanskih knjig, očipve-indijansko slovnico in slovar v angleščini, zgodovino in običaje Indijanov v francoščini in nemščini; razven tega je dopisoval v nemškem, angleškem in francoskem jeziku raznim prijateljem in časnikom.

Kdor prebira slovenske molitvenike, mora priznati, da je Baraga doslej poleg Slomškega najbolj znal udarjati na versko struno slovenskega srca. Čeprav niso vsi spisi do cela izvirni, vendar jih je podal Slovincem v pristnem domačem duhu. Jezik v njegovih spisih je za isto dobo dovolj lep;

¹⁾ Govorilo se je, da je truplo Barage doslej še nestrohnelo. Da bi zvedel resnico, poprosil je pisatelj teh vrstic mnsgr. Ignacija Mraka, neposrednega naslednika Baragi na Marquetteski stolici, naj ga obvesti o tej stvari. Škof Mrak piše, da so truplo Baragino zazidali v stolnici. Ker pa so škofijski prstan in pastirsko palico tudi zagreblji, svetoval je nadškof Cincinatski Purcell, naj Mrak rakev odpre in vzame prstan in palico, ker se oboje lahko še rabi. Ko so z dovoljenjem prebivalcev grob

po vsebini pa zlasti krepak in jedrovit. Če vpoštevamo le jedro, ne jezika, reči smemo, da je Baraga med slovenskimi nabožnimi pisatelji doslej še vedno — prvak! Kdo ne pozna njegove „Dušne paše“? Lahko trdimo, da ni nobena molitvena knjiga ljudstvu tako priljubljena kakor Baragina „Dušna paša“. — Častitljiv naj bo med Slovenci njegov spomin!

Dostavek.

Spomin na škofa Barago.

(Priobčil V. Steska.)

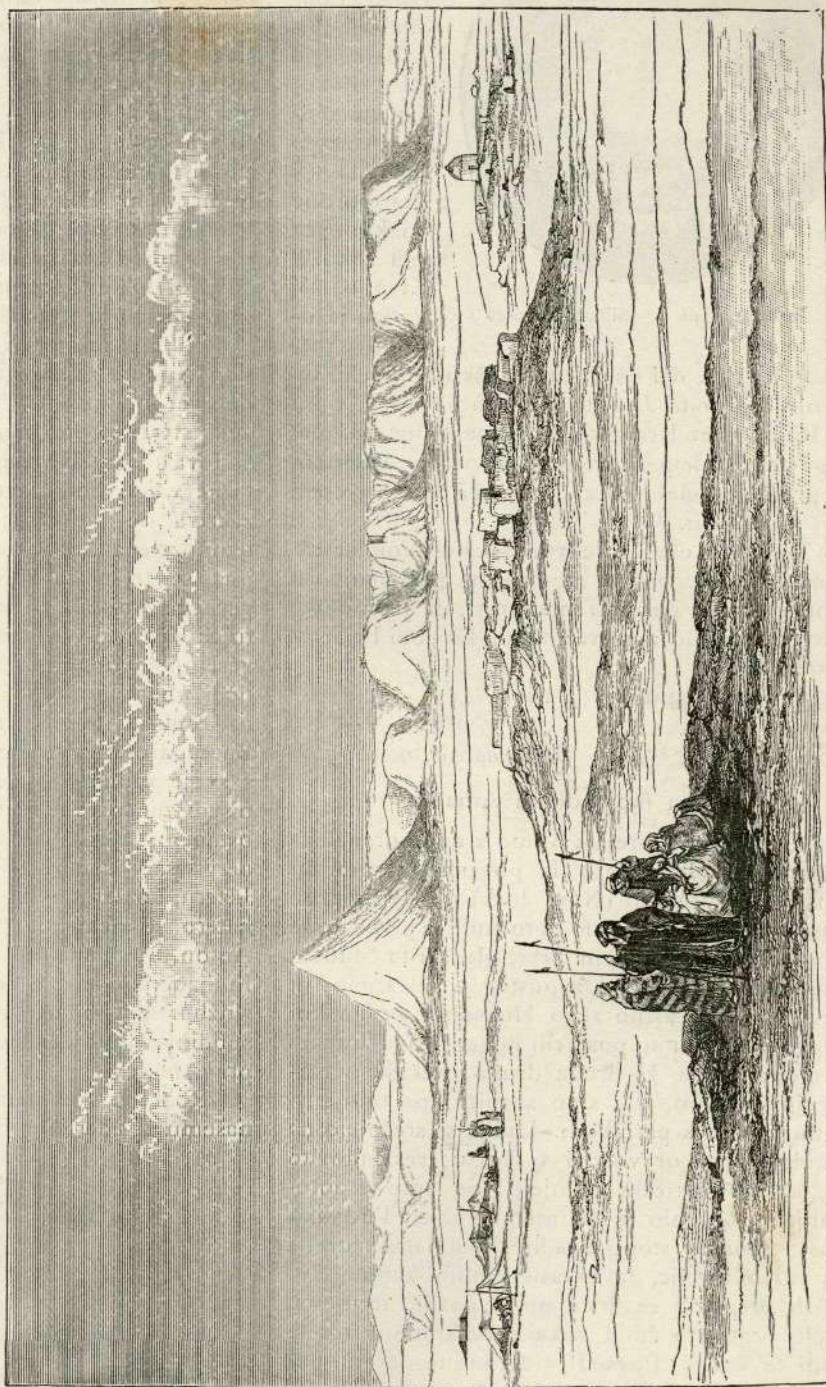
Baraga je bil tako nesebičen in ponižen, da je ukazal svoji sestri Amaliji, naj požgè vsa njegova pisma, da ne bi bilo možno po njegovi smrti popisati njegovega življenja. Radi tega je še mnogo dogodkov v njegovem življenju, ki so nam ostali prikriti. Posebno me je iznenadilo, da dr. Vončina ne omenja Baragine sestre Antonije, rojene l. 1803., ki je šla l. 1837. s svojim bratom v Ameriko.

Ta dogodek je sama popisala v pismu svoji sestri Amaliji. To pismo je pa tudi zato važno, ker sestra sama spričuje, kako so Barago Indijanci ljubili in častili, kar je pripisovati njegovemu res svetemu življenju.

Pismo, katero tu priobčujemo poslovenjeno, pisala je nemški Antonija svoji sestri Amaliji Gresel-ovi v Trebnje. V tem listu so imenovane nekatere osebe, katere hočem tu navesti:

odkopali, bilo je truplo še celo, le posušeno. L. 1879. je stolnica pogorela, zato so morali grob drugam prenesti. V grobu pa so našli truplo pokojnega Barage iz-

Oče Senderl, redemptorist, je nasledoval Baragi v Krivem Drevesu. — Oče Frančišek Hetscher,

Nimrud. (Razvaline, južno od Ninive. Po Layardu.)

redemptorist, je bival v Šmariji pri vhodu v Gorenje jezero. — Frančišek Pirc, rojen

premenjeno v pepel. — Nadškof Friderik Katzer je pred nekaj leti vpričo mnogih škofov izrekel trdno nado, da bo Baraga prej ali slej prištet med svetnike.